

NEDERLANDSTALIGE TUCHTRAAD VAN BEROEP VOOR ADVOCATEN
Derde Kamer

Openbare zitting van 16 januari 2018

Dossiernummer TB-0182-2017

In de zaak van: De heer X,
 voorheen advocaat,
 weggelaten van het tableau op 8 mei 2015,
 wonende te ...

hebbende als raadsman: mr. Y,
 advocaat te ...

spreekt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten de volgende beslissing uit:

I. DE PROCEDURE

1. In deze zaak oordeelt de Nederlandstalige tuchtraad van beroep voor advocaten over het beperkt hoger beroep ingesteld door de heer X tegen de sententie gewezen na tegenspraak door de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen, tweede kamer, op 30 maart 2017, waarbij een tuchtsanctie van schrapping werd uitgesproken (TAA/SH/0221/2015 en TAA/SH/224/2015).

Overeenkomstig artikel 466 Ger. W. wordt voor de rechtspleging de Nederlandse taal gebruikt.

De zaak wordt behandeld en berecht na tegenspraak.

De bestreden beslissing werd regelmatig op 31 maart 2017 ter kennis gebracht van alle betrokkenen. Het gemotiveerde hoger beroep van de heer X werd ingesteld op 13 april 2017. Het is tijdig ingesteld. Het hoger beroep is ontvankelijk.

2. De zaak werd behandeld met open deuren.

3. Pro-stafhouder Z bracht verslag uit en mr. K werd gehoord voor de klagers S-G.

II. DE TEN LASTE GELEGDE FEITEN EN HET ONDERZOEK

4. De heer X werd in eerste aanleg vervolgd voor een reeks feiten, maar zijn hoger beroep beperkt zich tot de beoordeling van de tenlastelegging sub II.1.2 in het dossier TAA/SH/0221/2015, te weten:

Met miskenning van de bepalingen van art. 455 Ger.W.: de schending van art. 446ter Ger.W. door het opstellen, laten ondertekenen en uitvoering geven aan onderhandse overeenkomsten genoemd "tijdelijk exclusief mandaat" van 19 februari 2013 en "mandaat-akkoord" van 14 oktober 2013

Artikel 446ter, eerste lid Ger. W. luidt: "De advocaten begroten hun ereloon met de bescheidenheid die van hun functie moet worden verwacht. Een beding daaromtrent dat uitsluitend verbonden is aan de uitslag van het geschil, is verboden". Een ereloonafpraak die uitsluitend verbonden is aan de uitslag van het geschil wordt ook een 'pactum de quota litis' genoemd of omgekeerd verwoord 'no cure, no pay'.

In de bestreden sententie werd deze tenlastelegging bewezen verklaard.

5.- Met betrekking tot deze tenlastelegging blijkt het volgende uit het dossier dat de stafhouder overmaakte aan de tuchtraad in eerste aanleg:

Op 2 januari 2014 legden de heren S en G, aandeelhouders van de nv C, die een 'rusthuis' uitbaatte, klacht neer tegen mr. X, (toen nog advocaat bij de balie van ...).

In hun klachtbrief zetten zij, onder andere, uiteen:

- dat zij, via een bankdirecteur van Bank ..., mr. X hadden geconsulteerd om na te gaan of zij hun aandelen binnen de vennootschap C eventueel zouden kunnen verkopen aan derden;
- dat mr. X hen in die optiek een document liet ondertekenen gedateerd op 19 februari 2013 met als titel 'Tijdelijk Exclusief Mandaat' waarin, onder andere, het volgende werd overeengekomen;

"De aandeelhouders verklaren dat zij uitdrukkelijk akkoord [gaan] dat mr. X (...) op exclusieve basis gedurende 3 maanden vanaf heden het mandaat verkrijgt om de onderhandelingen te voeren om de exploitatie en eigendom van het vastgoed van de hoger vermelde vennootschap/ rusthuis over te doen nemen door een kandidaat-koper en om deze overname van aandelen en due diligence te begeleiden.

(...)

De minimale vraagprijs voor de aandelen van C nv (zowel exploitatie als vastgoed, t/z 100% aandelen C nv) bedraagt 12.700.000 euro (bruto-vraagprijs, dus inclusief openstaande kredieten en onkosten).

De aandeelhouders verklaren dat indien mr. X erin slaagt om de overname van de hoger vernoemde vennootschap te realiseren, dat hij een ereloon ontvangt van twee percent van de totale bruto overnamesom (dus inclusief de openstaande kredieten, momenteel ruw geschat op 4,6 mio euro).

Elke commissie/ereloon ('le pass de porte') dat betaald zou worden door een kandidaat-exploitant komt integraal toe aan mr. X/bv bvba X en wordt gecumuleerd met bovenstaand ereloon van 2 percent, voor zover de genoemde vraagprijs netto beschikbaar blijft voor de aandeelhouders.

De notaris zal bij het verlijden van de akte dit ereloon rechtstreeks voldoen aan X Advocaten bv bvba op rek.nr. (...)". [op te merken valt dat oorspronkelijk in het document in kwestie in de aanhef ook de nv F, de nv N en nv D werden vermeld als aandeelhouders, maar dat deze rechtspersonen met de hand werden geschrapt in de tekst]

- dat mr. X hen op 14 oktober 2013 nog een document liet ondertekenen met als titel 'Mandaat-Akkoord' waarin, onder andere, het volgende werd opgenomen: "Het mandaat voorziet dat alle betalingen boven de bovenstaande som van 7.676.000,00 euro (RC passief van dhr. G + netto-overnamesom) aan de raadsman en aan alle benodigde tussenpersonen toekomen, vanaf datum

Closing” [opmerking; het bedrag van 7.676.000,00 euro wordt ‘boven’ deze tekst niet vermeld];

- dat de afspraak met mr. X onwettelijk is, want een *‘pactum de quota litis’* uitmaakt;
- dat mr. X, hen op 29 november 2013 factuur 13/109 overmaakte, getiteld ‘tussentijdse staat van kosten en erelonen’, waarin hij hen een bedrag aanrekende van 543.224,19 euro [zonder vermelding of de btw al dan niet inbegrepen was] en waarbij hij hen in een bijgevoegde brief ook meteen ‘officieel’ in gebreke stelde om dit bedrag te betalen omdat hij A had aangebracht als kandidaat-koper [opmerking: deze brief beslaat 24 bladzijden en bevat een uitgesponnen betoog om het gevraagde ereloon te verantwoorden; ook blijkt uit deze brief dat mr. X zijn cliënten op 27 november 2013 had ontvangen en dat hierbij was gebleken dat zij zijn ereloonaanspraak in vraag hadden gesteld];
- Dat het door mr. X gevorderde ereloon absoluut niet in verhouding staat met zijn eventuele prestaties, die overigens niet worden gespecificeerd.

Over deze klacht ingelicht, richtte mr. X op 10 februari 2014 een brief aan de stafhouder van de balie ..., waarin hij zijn versie van de feiten uiteenzette.

Na interpellatie door de voorzitter van de tuchtraad van advocaten voor de Ordes Rechtsgebied Antwerpen van 2 december 2014, antwoordde pro-stafhouder Q op 6 januari 2015 dat zij van oordeel was *“dat er onvoldoende redenen zijn om het dossier over te maken aan de Tuchtraad”* omdat haar inziens *“de klacht kadert in een discussie omtrent opvolging, alsook een ereloongeschil”*.

De klagers hebben de zaak aanhangig gemaakt bij de voorzitter van de tuchtraad van advocaten voor de Ordes Rechtsgebied Antwerpen op 16 maart 2015.

Nadat het geïnventariseerde bundel op grond waarvan tot seponering werd beslist, werd overgemaakt aan de voorzitter van de tuchtraad van advocaten voor de Ordes Rechtsgebied Antwerpen op 17 april 2015, besliste deze om de zaak aanhangig te maken voor de tuchtraad.

Op 8 mei 2015 werd mr. X, op zijn verzoek, weggelaten van het tableau van de Orde van Advocaten te ...

In een sententie van 31 maart 2016 oordeelde de tuchtraad van advocaten voor de Ordes Rechtsgebied Antwerpen dat de zaak niet in staat van behandeling was. Het dossier werd terug voorgelegd aan de Voorzitter van de tuchtraad om over te gaan tot verhoor en verder onderzoek. Deze mandateerde vervolgens op 2 mei 2016 de Stafhouder van de Balie van ... met de meest uitgebreide onderzoeksopdracht.

Op 13 juni 2016 werd de heer X verhoord, onder andere, over de tenlastelegging die in casu aan de orde is.

De zaak werd terug behandeld ter terechtzitting van de tuchtraad op 22 december 2016.

Op 30 maart 2017 werd de sententie uitgesproken, waartegen thans hoger beroep beperkt hoger beroep (zie supra).

III. DE GROND VAN DE ZAAK

6.- Aan de heer X wordt niet ten laste gelegd dat hij een ereloonovereenkomst sloot met de klagers, laat staan een onduidelijke ereloonafpraak, maar dat hij een *'pactum de quota litis'* sloot met de klagers, wat wettelijk verboden is.

In de overeenkomsten van 19 februari 2013 en 14 oktober 2013 werden duidelijk, zonder enige aanleiding tot twijfel, clausules opgenomen waarin het verschuldigde ereloon uitsluitend bepaald wordt op grond van de uitslag van het mandaat gegeven aan de heer X, wat verboden is krachtens art. 446ter, eerste lid Ger. W. De duidelijke tekst van deze clausules vormde overigens de weerslag van een e-mail die de heer X richtte aan de klagers op 22 januari 2013: *"...de enige commissie waarmee jullie rekening dienen te houden is diegene die in mijn mandaat aan mij werd beloofd"*.

Terecht was de tuchtraad in eerste aanleg van oordeel dat het feit dat 'later' hiervan zou zijn afgeweken door de betaling van een 'provisie' hieraan op zich niets afdoet.

De heer X betoogt bijgevolg ten onrechte dat in de overeenkomsten in kwestie, op het ogenblik van het sluiten ervan, een *'pactum de palmario'* werd gesloten, dit wil zeggen een ereloonafpraak waarbij de bepaling van het ereloon niet 'uitsluitend' maar enkel 'in grote mate' afhankelijk werd gemaakt van het realiseren van de overdracht van de aandelen.

Een schending van art. 446ter, eerste lid Ger. W. houdt, op zich, een deontologische tekortkoming in, en deze wordt gepleegd op het ogenblik van het sluiten van het *'pactum de quota litis'* en kan niet ongedaan worden gemaakt door achteraf, desgevallend na voortschrijdend inzicht, een andere inhoud te geven aan de clause in kwestie.

7.- Zoals ook de tuchtraad in eerste aanleg is de tuchtraad in hoger beroep van oordeel dat de beschouwingen van de heer X over de 'detaxatie-mogelijkheden' van de Raad van de Orde, niet ter zake dienend zijn. De tuchtraad beoordeelt in deze zaak niet de omvang van de ereloonafpraak.

8.- De verwijzing naar art. 455 Ger.W. bij de oproeping van de heer X miste inderdaad 'juridische grondslag', zoals de heer X betoogt, maar dit wijzigt niets aan de bovenstaande overwegingen. Een verwijzing naar art. 456 Ger.W. was niet nodig voor de inoverwegingneming van de tenlastelegging in kwestie bij de beoordeling van de tenlastelegging.

Er is geen grond tot hervorming van de bestreden sententie. De betwiste tenlastelegging blijft ook in hoger beroep bewezen.

IV. DE STRAFTOEMETING

9.- De heer X verzoekt om rekening te houden met de door hem beoogde vrijspraak voor de hierboven besproken tenlastelegging. Zijn hoger beroep is, wat dat betreft, ongegrond, en bovendien acht de tuchtraad van beroep deze sanctie passend in acht genomen het tuchtrechtelijk verleden van mr. X en in acht genomen alle tenlasteleggingen samengenomen die immers ernstig zijn en getuigen van onwil om zich te schikken naar de regelgeving die het beroep van advocaat vergt in het belang van de rechtsonderhorigen. Er bestaat dan ook geen

aanleiding bestaat om de in eerste aanleg opgelegde sanctie te wijzigen.

10.- De hierboven eventueel niet besproken argumenten en middelen van de heer X zijn ofwel niet dienend voor de beoordeling van de zaak ofwel impliciet beantwoord.

V. DE KOSTEN VOOR HET ONDERZOEK

11.- Er werden geen kosten voor het onderzoek in de zin van artikel 460 laatste lid Ger. W. begroot.

OM DEZE REDENEN,
DE TUCHTRAAD VAN BEROEP,

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk maar ongegrond;

Bevestigt de bestreden beslissing gewezen na tegenspraak gewezen door de Tuchtraad voor advocaten van de Ordes van het rechtsgebied van het Hof van beroep te Antwerpen, tweede kamer, op 30 maart 2017, waarbij een tuchtsanctie van schrapping werd uitgesproken (TAA/SH/0221/2015 en TAA/SH/0224/2015);

Hebben deelgenomen aan de behandeling en de beraadslaging

De heer Johan Boon, voorzitter
en de assessoren

- Mr. Geneviève Boliau
- Mr. Luc De Muynck
- Mr. Alex De Visscher
- Mr. Filiep Desmet

De assessoren hebben deze beslissing allen ondertekend voor de uitspraak.

G. Boliau

L. De Muynck

A. De Visscher

F. Desmet

Waren aanwezig bij de uitspraak:

De heer Johan Boon, voorzitter
en mr. Ludo Kools, secretaris

L. Kools

J.Boon